

УДК 339.9

М. І. Зубок, канд. воен. наук, професор, професор
кафедри менеджменту банківської діяльності
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ВИКЛИКИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ

АННОТАЦИЯ. Автор рассматривает процесс глобализации с точки зрения обеспечения безопасности страны и ее экономических субъектов от негативного влияния глобализационных вызовов. Материалы статьи раскрывают авторский подход к характеристике основных особенностей глобализации как нового типа отношений и формирования мирового хозяйства. Особое внимание в статье уделяется финансовой сфере, влиянию процессов глобализации на развитие финансовых рынков.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: глобализация, мировое хозяйство, информационно-психологическое влияние, спекулятивные финансовые операции, транснациональные компании, капитал, безопасность, защита интересов.

ABSTRACT. An author examines the process of globalization from point of providing of safety of country and its economic subjects from negative influence of globalization calls. Materials of the article expose the author going near description of basic features of globalization as a new type of relations and forming of world economy. The special attention in the article is spared a financial sphere, influence of processes of globalization on development of financial market.

KEY WORDS: globalization, world economy, informatively psychological influence, speculative financial operations, transnational companies, capital, safety, defence of interests.

АННОТАЦІЯ. Автор розглядає процес глобалізації з точки зору забезпечення безпеки країни та її економічних суб'єктів від негативного впливу глобалізаційних викликів. Матеріали статті розкривають авторський підхід до характеристики основних особливостей глобалізації як нового типу відносин і формування світового господарства. Особлива увага в статті приділяється фінансовій сфері, впливу процесів глобалізації на розвиток фінансових ринків.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: глобалізація, світове господарство, інформаційно-психологічний вплив, спекулятивні фінансові операції, транснаціональні компанії, капітал, безпека, захист інтересів.

Глобалізація як процес не є новим явищем у міжнародному співробітництві. Міжнародна інтеграція має досить давні корені. Разом з тим зміна геополітичної структури світу, пов'язана з переходом від біполярного світоулаштування (капіталізм — соціалізм) до багатополярності, обумовила формування зовсім

інших взаємовідносин у світі. Поява нових країн, орієнтованих на капіталістичний шлях розвитку, боротьба їх за ринки і вплив на них з боку провідних країн світу, з одного боку, ущільнили економічний простір, а з іншого — лібералізували механізми економічних взаємовідносин. Це, в свою чергу, дало новий поштовх об'єднанню капіталу і формуванню транснаціональних корпорацій, що суттєво посилює міжнародне суперництво. Здійснена таким чином концентрація капіталу сприяла розвитку національних інтересів провідних країн. Капітал їх компаній і банків перетворювався у потужний засіб конкурентної боротьби в політиці, економіці, інформаційному просторі.

Основною ж особливістю сьогоденної глобалізації є суттєвий розвиток інформаційних технологій, який обумовив можливість широкого їх застосування у всіх сферах життєдіяльності, в тому числі і в міжнародних конкурентних відносинах. За допомогою спеціальних інформаційних технологій вдалось значно прискорити фінансові розрахунки, оперувати величезними потоками капіталів, особливо у сфері фінансово-спекулятивних операцій, що стало ще однією з причин об'єднання капіталу і формування величезних фінансово-промислових корпорацій. Тобто, глобалізаційний процес 21 ст. сформував величезну концентрацію капіталу, який поступово перебирає на себе роль світового лідера.

За таких умов глобалізація сьогодні не може бути тільки фінансовою чи технологічною або політичною. Це дійсно глобальний процес, що охоплює усі сфери суспільного життя і розглядати глобалізацію окремо у якійсь одній сфері без ризику отримати необ'єктивні висновки є нереальним.

На даний час існує багато напрацювань вітчизняних та іноземних науковців щодо суті, характеристик глобалізаційних процесів, які в цілому дають цікаві висновки, бачення поведінки та розвитку окремих держав, секторів економіки в умовах глобалізації (В. Михайлов, В. Бутова, О. Чуб, колектив авторів під керівництвом професора О. Білоруса, колектив авторів під керівництвом професора А. Мазаракі, О. Богомолів, В. Ключко, І. Хмелєв, В. Колесов, А. Поляруш, А. Юрченко та ін.) [1—6]. Вказані автори розкривають різні характеристики глобальних процесів у світі, вказують, який вплив вони можуть зробити на міжнародні відносини, світову економіку чи безпосередньо Україну. Разом з тим, вони акцентують свою увагу на окремих напрямках, переважно економічному, технологічному, інформацій-

ному. Важко заперечувати результати їх досліджень у цих галузях, але процес глобалізації і особливо її наслідки, на думку автора, слід розглядати у взаємозв'язку всіх складових суспільного життя, оскільки глобалізація торкається не лише конкретних його сфер. Більш того, останні події у світі вказують саме на це, фінансові кризи обумовлюють кризи політичні, супроводжуються активними інформаційними впливом на суспільство, яке в свою чергу бурхливо реагує на такі явища. Всі ці процеси поширюються на взаємовідносини країн, які періодично вирішують проблемні питання зовнішньої політики збройним шляхом. Такі дії викликають небачену до цього часу міграцію населення, а з нею і нові проблеми, але вже в інших сферах життєдіяльності.

Не заперечуючи певні прогресивні сторони глобалізації, все ж таки хотілось би подивитись на ситуацію з іншого боку, які наслідки з точки зору безпеки країни, її сфер діяльності, населення можуть мати процеси глобалізації. За таких умов метою даної статті є виявлення та аналіз тих факторів глобалізації, які можуть створювати для нас проблеми, небезпеки, а то і загрози.

Підходячи з такої точки зору до розкриття теми даної статті автор насамперед виходить із того, що глобалізація утворює зовсім інші ніж сьогоднішні умови життєдіяльності, формує новий виробничий уклад, інші моделі світових відносин, розширює сфери міжнародного співробітництва. Не маючи знань про такі умови, складно не тільки здійснювати певну діяльність, а і взагалі забезпечувати розвиток і безпеку країни та суспільства.

Крім того, автор вважає, що глобалізація має комплексний характер, усі її процеси знаходяться у взаємозв'язку обумовлюючи вплив один на одного та об'єкти глобалізації. Виходячи з цього автор припускає, що:

1. Глобалізація здійснюється як процес реалізації відповідних інтересів, причому реалізація вказаних інтересів забезпечується або шляхом співробітництва, або через нав'язування відносин, поведінки, шляхів (моделей) розвитку. У останньому випадку глобалізаційні процеси обов'язково супроводжуються інформаційно-психологічним впливом. Причому такий вплив проводиться як на рівні країни, так і на регіональному рівні, де під його дію підпадають фінансово-промислові групи, громадські об'єднання, різні організації, корпорації, банки та інші суб'єкти, які грають відповідну роль на національному ринку або мають вплив на формування напрямів розвитку країни. Інформаційно-психоло-

гічний вплив, як правило, маскується під лозунгами інтеграції, міжнародного співробітництва, взаємодопомоги (обмін спеціалістами, технологіями, продукцією, надання кредитів, іноземних інвестицій, гуманітарної допомоги). Метою такого впливу є забезпечення реалізації інтересів саме у тих напрямках, які вигідні суб'єктам цих інтересів. За таких умов вигода від глобалізації буде на боці саме тих суб'єктів, які більш за все популяризують глобалізацію. Програють же тут ті країни, які знаходяться на шляху будівництва своєї економіки та суспільства, підприємці, які не мають потужної економічної бази та розгалуженої інфраструктури бізнесу, певна частина населення, яка задовольняла свої потреби малокваліфікованою працею.

Тобто глобалізаційні процеси більшою мірою поляризують багатих і бідних, будь це країни, суб'єкти господарювання чи безпосередньо громадяни. Причому така поляризація обґрунтовується як об'єктивний результат глобалізації у зв'язку з поширенням міжнародної конкуренції.

2. Незважаючи на різні сфери, які зачіпає глобалізація, її процеси концентруються все ж таки навколо економічних інтересів. Саме економічна складова глобалізації грає провідну роль у її розвитку.

У той же час лідируюча роль в економічній глобалізації закріпилась за фінансовою сферою. Процеси фінансової глобалізації є найпоширенішими як у кількісному, так і в якісному складі. Цьому насамперед сприяло:

а) інформатизація всіх фінансових операцій як на регіональному, так і на світовому рівні;

б) суттєве поширення спекулятивних операцій на ринку цінних паперів. До того ж необхідність мінімізації ризиків при проведенні операцій з цінними паперами на міжнародних ринках зумовила появу нових механізмів та інструментів управління ризиками. Зокрема, з'явилися так звані деривативи — похідні цінні папери, які дали змогу значно розширити спекулятивні операції. За допомогою деривативів забезпечується управління ризиками при проведенні різних видів спекулятивних операцій (валютних, з цінними паперами). Це дало досить серйозний поштовх розвитку фінансовому ринку. Ще у 2000 році сумарний обсяг деривативів, що обертались на світовому фінансовому ринку, оцінювався у 477 трлн дол. США, що було в 3 рази більше реальних фінансових активів і в 10 разів більше світового ВВП [7]. За останні 20 років що-

денний обсяг угод на світових валютних ринках зріс у 1200 разів, у той же час як обсяг торгівлі товарами і послугами збільшився всього на 50 % [8]. На сьогодні обсяги річної торгівлі валютою у 80 разів перевищують обсяги торгівлі товарами [9];

в) отримання фінансовими інститутами більш широких повноважень діяльності, що сприяло утворенню великих фінансових угруповань (фінансових холдингів), які надають клієнтам повний перелік послуг фінансового посередництва. Такі утворення вийшли за межі національних і стали формуватись як транснаціональні. Це, у свою чергу, сприяло глобалізації фінансових ринків і перетворило фінансові відносини у самостійний фактор розвитку світової економіки. Наслідком такого результату глобалізації є відрив фінансової сфери від реальної економіки і виходу першої на лідируючі позиції. Розвиток фінансового ринку, побудованого на спекулятивних операціях все більше сприяє нерегульованому, безконтрольному руху капіталу, внаслідок чого формується феномен «мильної бульбашки», коли суттєво підвищується ризик так званих системних збоїв, регіональних, а то світових фінансових криз. Активізуючи спекулятивні операції, спекулянти можуть підірвати стабільність національної валюти, особливо країн, які не можуть протистояти суттєвим коливанням валютних курсів і рухів капіталу, примушуючи зазначені країни вживати дорогі та ризикові заходи захисту національної фінансової системи. Деякі ознаки подібних явищ можна бачити уже сьогодні. За підсумками минулого року середній курс гривня/долар на міжбанку становив 7,986 грн/дол. У порівнянні з 2010 р. гривня втратила 0,5 %. У той же час така ситуація підтримувалась лише завдяки діям Національного банку України, який на підтримку національної валюти продовжує виснажувати свої золотовалютні резерви. На 31.12.2011 р. вони склали 31,8 млрд дол. скоротившись з 32,4 млрд дол. на 30.11.2011 р. Таке падіння спостерігалось протягом чотирьох місяців поспіль. Разом з тим зростає від'ємне торговельне сальдо, що вказує на зменшення попиту на вітчизняну продукцію на міжнародному ринку і зменшення надходження в країну валюти [10].

3. Суб'єктом глобальних інтересів усе в більшій мірі стають недержавні утворення, такі як транснаціональні компанії, міжнародні громадські організації, глобальні корпорації, які володіють величезними обсягами фінансових ресурсів, сучасними інформаційними технологіями, мають вплив на керівництво деяких країн, володіють і контролюють великою мережею своїх

філій у різних країнах світу. Про можливості таких корпорацій у фінансовій сфері можна судити на прикладі провідних банків світу. Так, за даними американського журналу *Forbes*, який щорічно публікує рейтинг найбільших компаній світу, за підсумками 2010 р. перше місце з 2000 компаній займає банк JPMorgan Chase (США) з активами у 2 трлн 117 млрд дол. і річним прибутком у 17,37 млрд дол. На другому місці британська банківська група HSBC з прибутком у 13,3 млрд дол. У першу десятку компаній також увійшов китайський банк ICBC (прибуток — 18,84 млрд дол.). Журнал також робить висновок, що транснаціональні банки сьогодні панують на національних і міжнародних фінансових ринках і спроможні змінити взаємний паритет будь-яких двох національних валют [11].

В управлінні своєю діяльністю транснаціональні компанії та банки можуть застосовувати методи, які здатні обмежувати свободу національних суб'єктів господарювання та завдавати шкоду національним інтересам країн. Контроль над окремими сферами економіки, соціального, політичного розвитку поступово переходить до таких угруповань. У тому числі це може торкатись і контролю над окремими країнами та їх урядами, в результаті чого такі країни не тільки стають вразливими до різних криз, а й орієнтуються на неперспективні напрямки розвитку, а то і взагалі на процеси, які є некерованими (соціальні та економічні негаразди (масова непоко́ра, погроми, неефективні витрати і т. д.). Тут можна бачити формування так званої інформаційно-фінансової олігархії, яка встановлює міжнародний олігархічний режим, що спирається на владу грошей і світову комунікаційну мережу. Тобто глобалізація перетворює світову економіку із способу господарювання на спосіб володарювання міжнародних компаній [9]. Економічні стратегії всі більшою мірою відображають інтереси великих наднаціональних корпорацій. Маючи на увазі перш за все фінансовий інтерес, міжнародна фінансова олігархія проникає і в такі сфери, які на перший погляд не мають нічого спільного ні з економікою, ні з фінансами, але ці сфери використовуються як забезпечення досягнення мети. Джордж Сорос у своїй книзі «Криза світового капіталізму» пише, що «Капіталізм в стадії глобалізації на відміну від своїх попередніх етапів характеризується безумовним прагненням до успіху, посиленням мотивів прибутку і проникнення його туди де раніше переважали інші цінності — культурні, професійні, моральні ... гроші тепер

правлять життям людей у більшому ступені ніж коли-небудь [12]. Разом з тим суперечливий характер глобалізації формує конфлікти як обмеженого, так і масштабного характеру, наслідком яких, як правило, є фінансові кризи. Останні в епоху глобалізації стають досить небезпечними як для окремих країн, так і в цілому для світу. Серйозність подій, які можуть скластись навколо глобальної фінансової кризи, можна оцінити по змісту звіту національної розвідки США перед Сенатом. Директор цієї організації Денніс Блер у лютому 2009 року вперше за останнє десятиліття вказував, що на перше місце серед загроз національній безпеці США виходить не міжнародний тероризм, а якраз фінансова криза [6].

4. Глобалізація обумовлює зміну соціальних відносин, свідомості та духовного світу громадян, здійснюється становлення так званої нетократії, коли основною цінністю при формуванні взаємовідносин виступає інформація. У даному випадку суспільство, людина формують своє уявлення про події, суб'єктів, поведінку через відповідні інформаційні характеристики. Останні ж створюються і подаються шляхом використання спеціальних інформаційних технологій. Суб'єкти, які мають у своєму розпорядженні сучасні технології поширення інформації та інформаційно-психологічного впливу, мають можливість формувати у суспільства, громадян необхідне їм уявлення, в тому числі і про процеси глобалізації, роль певних суб'єктів і т. д. Тут може поширюватись досить впливова інформація, наприклад про недовіру вітчизняним фінансовим інститутам, негативну їх поведінку на ринку з тим, щоб завоювати їх позиції. За таких умов вітчизняна фінансова система буде зазнавати шкоди і не матиме перспектив розвитку.

5. У процесі глобалізації значно зростає роль міжнародних організацій через які впроваджується відповідна політика міжнародного капіталу та провідних держав світу (міждержавні політико-економічні союзи: ЄС, СНД, ОПЕК, міжнародні організації: ВТО, МВФ, ВБ, ООН і т.д.) Політика таких організацій не завжди може співпадати з внутрішньою політикою держав. Разом з тим, такі організації, об'єднавши у собі потужні країни та фінанси потужних корпорацій і банківських угруповань, диктують свої умови поведінки не тільки в зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних відносинах, а й нав'язують свої правила розвитку країн та економічних суб'єктів, які не завжди співпадають з умовами, планами та можливостями країн і суб'єктів. Окупувавши певні ринки такі ор-

ганізації встановлюють відповідну монополію і реалізуючи своє домінуюче положення на них або ж не допускають на них інших країн і суб'єктів, або ж встановлюють для них неадекватні правила та умови. У таких обставинах вказані країни і суб'єкти завжди залишаються нерівноправними партнерами, як правило, залежними від провідних країн та економічних суб'єктів, що панують у тій чи іншій організації.

6. Нерівномірність розвитку та нерівність прав країн і економічних суб'єктів утворює можливість впливу більш потужних держав і фінансово-промислових угруповань на слабкі держави та їх економічні об'єкти. Є обгрунтовані думки, що в перспективі такий вплив може суттєво зачіпати і політичну сферу, коригувати напрямки розвитку держав.

7. С глобалізацією неодмінно пов'язані і втрати вітчизняними суб'єктами підприємництва значної долі внутрішнього ринку, в тому числі і ринку фінансових послуг. З одного боку в країну прийдуть більш дешеві і якісні товари, більш потужні фінансові потоки, а з іншого — будучи членом відповідних організацій країна зобов'язана надати рівні права на своєму ринку всім членам певної організації. Звичайно, що вітчизняні суб'єкти не зможуть скористатись таким правом на території інших країн насамперед через недостатні їх фінансові, виробничі, технологічні можливості. Наслідком такої ситуації може бути втрата частини вітчизняного бізнесу, який не витримає конкуренції з боку іноземних суб'єктів.

8. Глобалізаційні процеси однозначно будуть зачіпати і міграцію населення, трудових ресурсів. Можна очікувати, що в Україні значно збільшиться кількість трудових мігрантів, яких будуть активно використовувати як іноземні, так і вітчизняні господарюючі суб'єкти. Практика останніх років показує, що іноземні трударі у більшості своїй є значно дешевшими в порівнянні з нашими працівниками. Ситуація буде загрожувати не тільки зниженням економічної стійкості населення і відсутністю можливості наповнювати їхніми коштами вітчизняний фінансовий ринок, а і можливістю виникнення конфліктів на національному ґрунті. В той же час збільшиться потік громадян, які будуть шукати роботи за межами країни. Тобто, фінансовим установам окрім фінансових проблем може загрожувати кадровий голод, особливо у сфері середнього менеджменту. Банкам та іншим суб'єктам фінансового ринку буде складно формувати адекватний ситуації інтелектуальний потенціал своїх установ.

9. В умовах глобалізації на одне із провідних місць у конкретній боротьбі впливає імідж держав і господарюючих суб'єктів, їх інтелектуальний капітал. Імідж як відбиття фінансової та інтелектуальної потужності держав і компаній буде виступати в умовах глобалізації одним із провідних суб'єктів формування взаємовідносин як міждержавних, так і у сфері бізнесу. Похідним негативного іміджу є негативний інвестиційний клімат. Враховуючи ж, що важливими інструментами глобальної конкуренції будуть виступати технології інформаційно-психологічного впливу, на одне із провідних місць впливає захист власного іміджу як на рівні держави, так і на рівні господарюючих суб'єктів. Втрата іміджу однозначно буде обумовлювати і втрату перспектив розвитку.

Говорячи про імідж хотілось би навести такі приклади: у 1991 році геополітичний рейтинг України визначався наявністю ядерної зброї, 30 % союзного ВПК, трансконтинентальною транспортною інфраструктурою, потужною військово-морською базою на Чорному морі. За рівнем запасів і добування мінерально-сировинних ресурсів Україна входила до провідних країн Європи. Сьогодні ж Україна одна із самих бідних країн на європейському континенті. На кінець 2010 р. її ВВП на душу населення склав всього 260 дол. США (в Албанії — 1 370 дол., Боснії та Герцеговині — 1 240 дол., Польщі — 4 320 дол., Німеччині — 23 650 дол.) З 1999 року українські товаровиробники в результаті застосування антидемпінгових заходів втратили зовнішні ринки ємністю 1,9 млрд дол. США. Прагнення захистити вітчизняного товаровиробника в результаті вступу до ВТО далось взнаки, за результатами 2008 року, дефіцитом торговельного балансу в 6,7 % від ВВП. Відсутність прагнення до збереження іміджу України як провідної країни світу призвело до втрати потужного торговельного флоту, безкомпромісного закриття працюючих блоків Чорнобильської АЕС, відмови від реалізації в Ірані «Бушерського контракту» по будівництву 8 АЕС вартістю кілька мільярдів дол. США, які нам так були б у нагоді зараз [6].

Таким чином, досліджуючи процеси глобалізації з точки зору захисту національних інтересів країни та забезпечення безпеки вітчизняного бізнесу, особливо у сфері фінансових послуг очевидними стають не зовсім втішні перспективи для України. Разом з тим, оминуті глобалізаційні процеси не можливо, їх розвиток це певна закономірність сьогодення

функціонування світової економіки, до якої тим чи іншим чином має відношення і Україна. Чим глибше будуть розвиватись процеси глобалізації, тим менше вони будуть керованими. Відсутність єдиного центру управління глобалізаційним розвитком обумовлює самостійне функціонування економічних сфер, насамперед фінансової сфери, яка все більше буде ігнорувати потреби суспільства, яке в такій ситуації може прийти у занепад. За таких умов можна очікувати формування нового біполярного світу з гігантською прірвою між його багатотою і бідною частинами. Де опиниться Україна важко прогнозувати, але судячи з сьогоденішнього її стану можна думати, що не серед фаворитів.

Враховуючи неминучість глобалізації на порядок денний постає питання забезпечення безпеки всіх економічних сфер і в першу чергу фінансової, інтелектуальної сфери, а також сфери державного управління. Але це вже інша тема, її розгляду можуть бути присвячені інші матеріали.

Література

1. Михайлов В. Глобализация / В. Михайлов, В. Буянова и др. — М. : РАГС, 2008. — 544 с.
2. Білорус О. Глобалізація розвитку і безпека / О. Білорус, М. Гончаренко, В. Оленко та ін. — К.: КНЕУ, 2001. — 733 с.
3. Мазаракі А. Економічна безпека України в умовах глобалізаційних викликів : монографія / А. Мазаракі, О. Корольчук, Т. Мельник та ін. — К.: КНТЕУ, 2010. — 718 с.
4. Чуб О. Банки в глобальній економіці : монографія / О. Чуб. — К. : КНЕУ, 2009. — 340 с.
5. Гнилицкая Л. Теоретико-методологические и прикладные основы обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности : монографія / Л. Гнилицкая, А. Захаров, П. Прыгунов. — К.: УЭП «Крок», 2011. — 290 с.
6. Поляруш А. Информационная война против Украины: причины и социально-политические технологии / А. Поляруш, А. Юрченко. — К. : КИИ, 2011. — 200 с.
7. Феномен финансовой глобализации [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.interucd.ru.
8. Глобализация. Портрет в финансовом интерьере [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.artieles.excelion.ru.
9. Глобалізація: економічний вимір [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.bg.com.ua.

10. 2012 год смертельно опасен для карманов украинцев. — Глобалист. Новости экономики и политики. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: www.globalist.org.ua.

11. Корпорации, которые правят миром. [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.rb.ru/topstory/economics/2011/08/15/173030.html>.

12. Дж. Сорос. Кризис мирового капитализма / Дж. Сорос. — М. : Инфра-М, 1999. — 197 с.

Стаття надійшла до редакції: 18.01.2012 р.

УДК 657.6

О.В. Кот, канд. екон. наук,
старший викладач кафедри банківської справи,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТИ ЗОВНІШНЬОГО АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК

АННОТАЦИЯ. Рассмотрены этапы проведения внешнего аудита деятельности кредитных союзов. Определены наиболее типичные ошибки, возникающие при осуществлении операций кредитными союзами, на которые следует обратить первоочередное внимание аудиторю. Даны предложения относительно содержания аудиторского заключения и отчета аудитора.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: кредитный союз, финансовая отчетность, этапы аудита, отчет аудитора, аудиторское заключение.

ABSTRACT. Considered the stages of the external audit of credit unions. Determined the most common errors that arise in credit union's transactions, which should pay priority attention to the auditor. Provided suggestions on the content of the auditor's report and auditor's conclusion.

KEY WORDS: credit union, financial reporting, audit steps, auditor's report, auditor's conclusion.

АНОТАЦІЯ. Розглянуто етапи проведення зовнішнього аудиту діяльності кредитних спілок. Визначено найтипівіші помилки, що виникають при здійсненні операцій кредитними спілками, на які слід звернути першочергову увагу аудиторю. Надано пропозиції щодо змісту аудиторського висновку та звіту аудитора.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: кредитна спілка, фінансова звітність, етапи аудиту, звіт аудитора, аудиторський висновок.

Зовнішній аудит як вид незалежного фінансового контролю є важливою функцією управління кредитними спілками, бо слугує